

KUMEKUCHA

Tovuti: www.kumekucha.co.tz | ISSN 4562-9710 Toleo Na. Toleo 0010 IJUMAA JANUARI 31, 2025 / Bei Tsh 1,000 Ksh 100⁰⁰

Wasira aikomalia Chadema

UK 2

>Aionya isithubutu kuleta vurugu, >Asema Ikulu wataiona kwenye runinga tu

Rais Samia apiga marufuku wageni kufanya umachinga

Dk. Biteko aongoza mazishi wanafunzi saba geita

UK 2

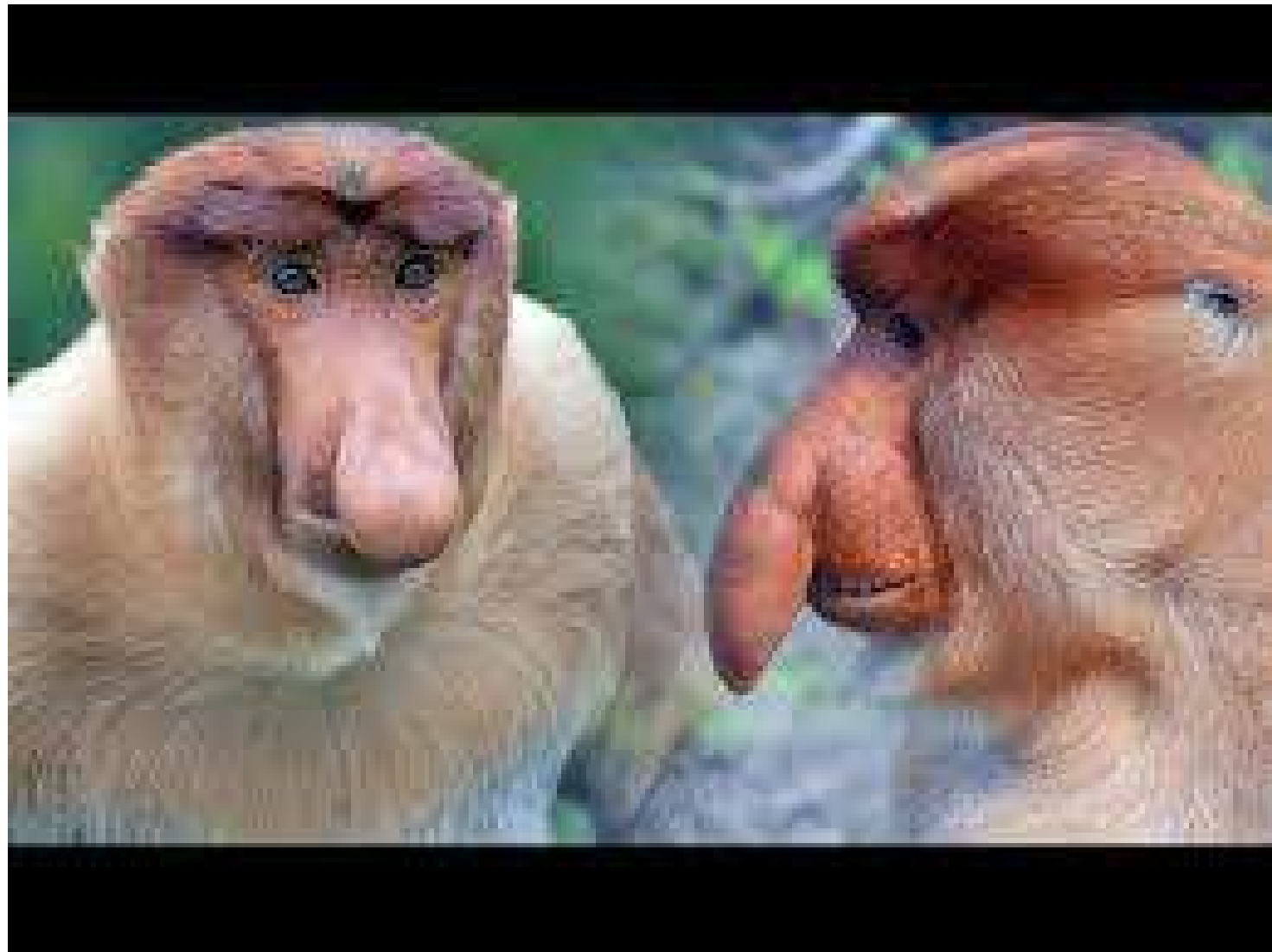
Noti mpya kuanza kesho UK 2

CUF yapata Katibu Mkuu mpya Mwanamke UK 2

Rais Kagame asalimu amri

Lissu ajitosa kumtetea Dk. Slaa UK 3

Sababu ya nyani jike kupenda nyani dume wenye pua kubwa

BBC
NYANI wenye pua kubwa ni mojawapo ya nyani wanaotambulika zaidi duniani. Katika siku za nyuma, ilisemekana kwamba pua zao zilikuwa kubwa sana, walipaswa kuzishikilia kwa upande mmoja ili waweze kula, lakini hii si kweli. Wanakula vizuri tu.

Wanapatikana katika kisiwa cha Borneo Kusini-mashariki mwa Asia, nyani hawa wa Ulimwengu wa Kale ni wa kijamii na wanyenyekevu. Wanaishi katika makundi; Kundi la majike huwa na dume mkubwa, anayetawala na majike na watoto wao.

Huishi msituni kando ya vijito na mito, ambapo hutafuta matunda, mbegu na majani. Matunda ambayo hayajaiva hupendelewa kwani kiwango cha juu cha sukari katika matunda yaliyoiva kinaweza kusababisha matumbo yao ambayo tayari ni mazito kutanuka zaidi.

Nyani
Watoto wa tumbili aina ya proboscis huzaliwa wakiwa na nyuso za samawati angavu na manyoya meusi, ambayo hubadilika polepole na kuwa rangi ya

watu wazima wanapokua.

Ndio nyani pekee wanaojulikana kurejesha chakula chao na kukitafuna mara mbili na kuwa na tumbo mithili ya ng'ombe lenye vizimba vingi. Bakteria wa Symbiotic wanaoishi kwenye chemba husaidia kuvunja na kuondoa sumu ya chakula chao ambacho ni kigumu kusagwa.

Kila kitu kuhusu nyani hawa ni kikubwa. Tumbo lao ni kubwa, linajumuisha hadi robo ya uzito wa mwili wao. Wana miguu na mikia mirefu. Wao ni wakubwa kimwili, madume wanaweza kuwa na uzito wa hadi 24kg (karibu 52lbs).

Na bila shaka, pua zao ni kubwa na maumbo makubwa, wanavyoonekana, kama wale wa wakoloni wa Uholanzi waliokwenda Borneo katika karne ya 19, na kuwafanya watu wa eneo la Malai kumpa jina la utani tumbili huyo 'Orang Belanda'.

Nyani jike aina ya proboscis

hupenda nyani wenye pua kubwa, ambayo ni maalum madume na inakua na hadi urefu wa 17cm (6.5in), ni sifa iliyochaguliwa yenye kuvutia kingono. Majike wanapendelea madume wenye pua kubwa na sayansi husaidia kueleza kwa nini.

Uchunguzi unaonesha kwamba madume wenye pua kubwa wana miili na korodani kubwa, na kwamba ukubwa wa pua huathiri ubora wa sauti za madume. Pua zao zina ashiria ufanisi katika masuala ya uzazi na, kwa kuzingatia hii, madume wenye pua kubwa huwa na majike wengi zaidi katika himaya zao.

Tumbili dume hutumia pua zao kubwa kuinua sauti na kuvutia wenzi.

Cha ajabu, madume wenye pua kubwa pia huwa na meno madogo mithili ya mbwa. Hili ni jambo lisilotarajiwa kwa sababu madume wa aina nyingine za nyani mara nyingi hutumia meno kwa ajili ya kupigana na kujilinda.

DONALD TRUMP AWAFUNGUE FIKRA VIONGOZI AFRIKA

NA ASKOFU KALIKawe BAGONZA

HABARI ya mjini ni Rais Donald Trump. Maamuzi ya kirais anayoyafanya yamezua gumzo dunia nzima. Mara kusitisha misaada, mara kufuta ruzuku kwa shirika la afya duniani (WHO), mara kurejesha wazamiaji makwao.

Mara kufuta uraia wa kuzaliwa wa watoto wa wazamiaji, mara kutambua jinsia mbili tu - mke na mme, na kupitia sheria ya talaka inayompa mwanamke nusu ya mali ya mmewe. Yako mengi. Kichaa kashika rungu, msio na uwezo wa kukimbia kaeni ndani.

Hata hivyo niseme mawili hata kama hamtayapenda:

1. DONALD Trump amewapigia kengele viongozi wa nchi za Afrika na wananchi wao. Miaka 60 baada ya uhuru, haiingii akilini kuwa bado tunaitegemea Marekani itupatie fedha za kufanya chaguzi za kuwachagua wala rushwa na mafisadi wa Afrika.

Halafu akitusema kuwa tunaiba chaguzi, tubinue midomo kusema kuwa "tuko huru asituingilie". Hela za kuchaguana, kuchimba vyoo, kununua kondomu, madawa ya

ukimwi, vyandarua - katupa yeye.

Akihoji, tunajishebedua eti tuko huru. Sasa kamfurusha kichaa na virago vyake tulizeni mshono kieleweke. Namuunga mkono Trump. Wahuni na wasela wanania mwenza kwa kutumia lugha yao. Nawajua kondoo wangu, nao wanajua.

2. Kuchaguliwa kwa Trump kumefichua siri ya wamarekani. Kwa nje wanajifanya wana demokrasia na wanaopinga ubaguzi wa rangi. Lakini kwa ndani wanamuunga mkono Trump kuzibagaza nchi maskini. Trump ni kioo halisi cha Wamarekani. Waliomchagua wanafanana naye. Tunabaguliwa na wamarekani siyo Trump kwa sababu hakujichagua wala hakuiba kura.

Hivi sasa nchi karibu zote za umoja wa Ulaya zimetekwa na roho ya kibaguzi (Zhenophobia). Hitler na Stalin wamefufuka. Huku nje wanajifanya kusikitika lakini ni wao wanaovipigia kura vyama vyenye mlengo wa kulia. Ukweli usemwe hata kama unauma. Afrika safisheni nyumba yenu. Ngoja tupambane. na hali yetu huko Kongo.

UNAFAHAMU ASILI YA MGOGORO WA RWANDA NA CONGO DRC?

USIKU wa Machi 16, 1996 viongozi wa Rwanda, Uganda, Sudani Kusini na Ethiopia pamoja na kiongozi wa AFDL Laurent Kabila walisaini "Makubaliano ya mkataba wa Lemera".

Mkataba huu ulikuwa na shabaha ya kuigawa nchi hiyo kubwa mikononi mwa Marekani kupitia usimamizi wa Rwanda, Uganda, Sudani kusini na Ethiopia, huku Kenya na Tanzania wakiwa ndio wenyeviti wa kuinjina mkataba huo wa Lemera.

Japo baadae Tanzania ilijitoa kuunga mkono kuigawanya Kongo baadala yake ikaunga mkono msimamo wa Laurent Kabila katika kukataa kuutekeleza mkataba wa Lemera, ambao kupitia mkataba huo ilizalishwa operation maalum iliyoitwa "Operation Banyamrenge".

Operation hii ililenga kumuondosha madarakani Mobutu, kiongozi wa muda mrefu wa Kongo na kibaraka wa Marekani ambao mpaka kipindi hicho

walikuwa tayari wamemchoka kutokana na mabadiliko ya siasa za dunia.

Katika Makubaliano hayo yalio fanywa kati ya Laurent Desire Kabila na mataifa hayo huku Kabila akiwa kama kiongozi wa chama cha "kuikomboa Kongo" aliyekuwa akitaka kuondosha utawala wa dikteta Mobutu Sese Seko alipewa masharti ambayo yalianishwa kwenye mkataba wa Lemera.

Ambapo moja ya masharti ilikuwa ni kishirikina na wapiganaji wa Kinyarwanda kutoka Rwanda, Uganda na watutsi walio kuwa na makazi mashariki mwa Kongo, na baadae ya mapigano atoe sehemu ya ardhi mashariki mwa Kongo kama shukrani kwa Rwanda na Uganda huku akiruhusu usalama wa taifa hilo kuwa mikononi mwao.

Makubaliano hayo yalifanyika kwenye vilima vya Lemera vilivyoko Kivu ya Kusini katika mji wa Uvira na kujulikana kwa jina hilo, la "mkataba wa Lemera" makubaliano hayo yalitaka Kabila, baada ya kuwa rais wa Kongo, aruhusu mikoa miwili ya Kivu Kaskazini na Kusini kuwa makazi ya Wanyarwanda wa kabila la Kitutsi.

Laurent Desire Kabila alikuwa tayari amechoka kwa takribani miaka 20 ya kupambana na utawala wa Mobutu Sese Seko hivyo aliona ni bora kukubali masharti yeyote yale ya mkataba ili tu aweze kumtoa

Mobutu madarakani.

Ukweli ni kwamba pamoja na mkataba huo lakini bado Laurent Kabila alikuwa na hesabu zake kichwani ambazo alizipania kuwa geuka baada ya ushindi wa kumfurusha Mobutu ikulu

ya Palace de la National iliyopo Kinshasa, na inadaiwa kuwa baadhi ya mikakati baada ya ushindi aliwashirikisha TISS (shirika la kijasusi la Tanzania) ili wampe baraka za kuwageuka Rwanda na Uganda.

Baada ya makataba huo kusainiwa, ukainjina operation maalum iliyopewa jina la "Operation Banyamrenge" operation hii ilisukwa vyema mjini Kigali, Rwanda kwa kuundwa kikundi cha wapiganaji waliojiita "wapinzani wa dikteta Mobutu."

Hawa walikuwa Wakongomani na Wanyarwanda kutoka Rwanda na wengine waliokuwa wakiishi mkoa wa Kivu Kusini, Mashariki mwa Kongo. Katika kundi hilo alikuwemo Mkongomani, Jenerali Andre Kisasi Ngando, askari mtaalam wa kusomea aliyefunzwa ukomando China, USSR na Cuba.

MKUTANO WA NISHATI UMEIACHIA HESHIMA KUBWA TANZANIA

A HUSNA NASORRO MKUTANO wa Nishati wa Wakuu wa Nchi za Afrika umemalizika hivi karibuni jijini Dar es Salaam kwenye Kituo cha Mikutano cha Kimataifa cha Julius Nyerere (JNICC) jijini Dar es Salaam huku mwenyeji wake Rais Dk.Samia Suluhu akiweka rekodi ya kipekee.

Takwimu zinaonesha jumla ya Wakuu wa nchi 23 za Afrika walihudhuria Mkutano huo hatua ambayo inamfanya Dk.Samia kuwa Rais wa kwanza aliyepokea idadi kubwa ya viongozi wa ngazi ya juu tangu ipate uhuru.

Mara ya mwisho Tanzania kupokea ugeni mkubwa wa wakuu wa nchi za Afrika ilikua mwaka 1999 wakati wa Kifo cha Baba wa Taifa.Hayati Julius Kambarage Nyerere lakini hivi karibuni ilikuwa mwaka 2019 wakati Wakuu wa Nchi 15 walipohudhuria

Mkutano wa Wakuu wa Nchi za Jumuiya ya Maendeleo Kusini mwa Afrika (SADC).

Nchi ambazo Wakuu wa Nchi zao wanashiriki Mkutano huo kutoka Algeria, Comoro, Liberia, Lesotho, Botswana, Kenya, Ghana, Gabon, Sierra Leone, Ethiopia, Sudan na Malawi.Nyingine ni Zambia, Somalia, Guine Bisau, Burundi, Mauritania, Kongo Brazzaville, Madagascar, Jamhuri ya Kidemokrasia ya Congo, Libya, Nigeria, Djibouti na Gabon.

Makamu wa Rais watakaoshiriki ni kutoka Gambia na Benin, Mawaziri Wakuu kutoka Cote d'Ivoire, Uganda, São Tomé and Príncipe na Equatorial Guinea na Naibu Mawaziri Wakuu ni kutoka Eswatini na Namibia.

Naibu Waziri Mkuu na Waziri wa Nishati na Madini, Doto Biteko, anasema, Tanzania imepata wenyeweji wa Mkutano huo kutokana na juhudi za Rais Dk.Samia Suluhu Hassan kuifungua nchi katika masuala ya Diplomacia lakini kivutio

kingine ni kuwa kisiwa cha amani.

Anasema pia waaandaji wa Mkutano huo Benki ya Dunia (WB) wameichagua Tanzania kutokana na kuwa nchi ya Afrika iliyo mstari wa mbele katika mpango wa kupeleka umeme vijijini.

Waziri wa Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Afrika Mashariki, Balozi Mahmoud mkutano huo ni mwendelezo wa matunda ya diplomacia ya Tanzania ambapo Serikali imejipanga kuhakikisha kuwa Tanzania inaendelea kutangazika barani Afrika na duniani kwa ujumla.

Tanzania inatarajia kuwa Mwenyeji wa Mkutano wa Nishati wa Wakuu wa Nchi za Afrika kuhusu Nishati baada ya Dk.Samia kuridhina ombi la Benki ya Dunia (WB) na Benki ya Maendeleo ya Afrika (AfDB).

Kamishna wa Umeme na Nishati Jadidifu Mhandisi Innocent Luoga, Mkutano huo utahusisha Wakuu wa Nchi 54 katika Bara la Afrika, MaRais wa WB, AfDB, Umoja wa Afrika, Mawaziri wa Fedha na Mawaziri Nishati.

Akielezea chimbuko la Mkutano huo, Mhandisi Luoga anasema takwimu zinaonesha kuwa, takribani Waafrika milioni 685 hawajafikiwa na huduma ya umeme hadi sasa kati ya Waafrika zaidi ya Bilioni 1.

Benki ya Dunia kwa kushirikiana na Benki ya Maendeleo Afrika wamekuja na Mpango Mahsusi ujulikanao kama Mission 300 ambao umelenga kuharakisha upatikanaji wa umeme kwa

Waafrika Milioni 300 ifikapo 2030.

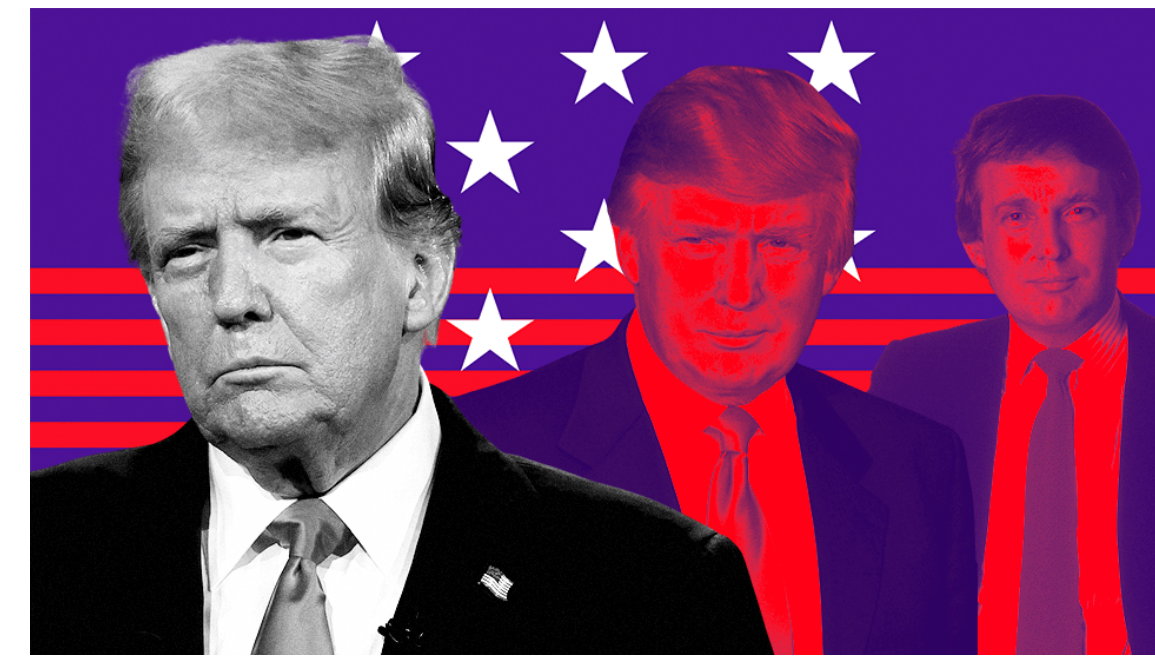
Anaeleza kuwa, Mpango huo unahusisha nchi zote za Afrika ambapo nchi 14 zimechaguliwa kuanza utekelezaji wa Mpango wa Mission 300 na nchi nyingine zitafuata. Amezitaja nchi hizo kuwa ni Tanzania, Mali, Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo, Ivory Coast, Bukina Faso, Chad, Liberia, Madagascar, Malawi, Mauritania, Msumbiki, Niger, Nigeria na Zambia.

Tanzania imeingizwa katika Mpango huo kwa kuwa ni nchi mwenyeji wa Mkutano kwani imeshapiga hatua kubwa katika usambazaji wa umeme kwa wananchi.

Anaeleza kuwa kupitia Mpango Mahsusi wa Kitaifa wa M300 unaofadhiliwa na WB, AfDB na Wadau wengine wa Maendeleo, Tanzania itaweza kuunganishia umeme wataanzania milioni 13.5 yaani karibu mara mbili ya uwezo wake katika kipindi hicho cha miaka mitano na hivyo kufanya ongezeko la wateja milioni 8.3.

Mwanadiplomacia namba Moja wa Tanzania na Rais Samia ameendelea kuonesha Nguvu yake ya ushawishi Duniani kwa kuwaleta viongozi wa Dunia kuja kushiriki. Ikumbukwe huu ni mkutano wa Wakuu wa Nchi za Afrika ila viongozi wa Dunia pia watakuja kwa ushawishi wa Rais Samia chini ya ajenda yake kuu ya Nishati safi Kwa Wanawake.

UJUMBE MZITO WA DONALD TRUMP KWA AFRIKA

MUNGU amebariki nchi zenu kwa rasilimali nyingi, akili, na uwezo mkubwa. Ni wakati wa kuacha kusubiri mabadiliko kutoka nje na kuanza kuwajibisha viongozi wenu wala rushwa. Acheni kukimbilia mataifa ya kigeni na kuzurura mitaani huko mkitafuta fursa ambazo zinapaswa kuwepo nyumbani kwenu.

Kama Wamarekani wangelikubali ukandamizaji na kubaki kimya, hakungekuwepo na Marekani kama unavyoiona sasa. Kama Wafaransa wangekaa kimya mwaka 1775, hangekuwa na Ufaransa ya leo. Mapinduzi yanahitaji hatua, si

unyonge.

Kwa nini mnaendelea kucheza siasa za kikabila huku viongozi wenu wakiiba utajiri wa mataifa yenu bila haya? Kwa nini mnategemea Shirika la Afya Duniani (WHO) kwa dawa za msaada wakati mna wataalamu wa madawa na tiba katika nchi zenu? Nchi zenu zimebarikiwa kwa vipaji na maarifa ya kutengeneza suluhisho za ndani.

Daini mifumo bora ya afya. Acheni viongozi wenu wakimilie nchi za nje kutibiwa huku hospitali zenu nyumbani zikitelekezwa bila hata huduma thabiti ilihali mshajitawala tangu miaka ya 1960's.

Kwa nini viongozi wenu wanapora rasilimali zenu ili kuishi maisha ya anasa huku barabara zenu zikiwa

mbovu, shule hazina fedha za kutosha, na umeme haupo wa uhakika? Je, mnasubiri malaika waje kutatua matatizo haya? M/Mungu amewapa uwezo wa kuchukua hatua, basi chukueni hatua.

Mataifa yaliyoendelea yamepata mafanikio kupitia uwajibikaji, kazi ngumu, na kujitolea, siyo kwa kusubiri miujiza. Marekani ni ya Wamarekani. Ufaransa ni ya Wafaransa. Ni wakati wa ninyi kuwajibika kwa nchi zenu. Acheni kukimbilia nchi za kigeni ili kujifungua na kutafuta uraia wa moja kwa moja kwa watoto wenu. Sera hizo zimeondolewa. Rudi nyumbani na mjenge Taifa ambalo mtaweza kujivunia kuzaliwa huko kwenu.

Mapinduzi huanza na watu, kama mmechoka na uongozi mbovu, inukeni. Dai takwimu sahihi za idadi ya watu,

uchaguzi wa haki, na mwisho wa wizi na ufisadi. Acheni kuruhusu wanasiasa wala rushwa na viongozi wa kidini kuwapumbaza kwa kusema ukandamizaji ni "mapenzi ya Mungu."

Kama Wafaransa waliweza kuungana dhidi ya majeshi na watawala wakandamizaji, nanyi mnaweza. Mabadiliko hayatakuja ikiwa mtakaa kimya na kinyonge. Kama mnataka umeme wa uhakika, barabara nzuri, na maisha bora, chukueni hatua. Acheni kukimbilia Marekani, Canada, au Ulaya kwa kile ambacho mnaweza kujijengea nyumbani.

Ujumbe ni rahisi, inukeni, unganana, na mchukue hatima ya maisha yenu mikononi mwenu. Hatima ya Afrika ipo mikononi mwenu. Iwafikie mioyoni na akilini mwenu, ni ninyi pekee mnaoweza kuunda Afrika mnayoitamani.

MAAMUZI YA TRUMP YATUFUNGUE MACHO HARAKA

NA MWANDISHI WETU

UTU wetu na thamani yetu, ilishuka miaka mingi, baada ya kuukumbatia ulemavu wa kusaidiwa. Tukubaliane waafrika, kuna ujinga fulani tumeushikilia, tungekuwa watu wa kuendelea kupitia misaada, tungeshatoka hapa tulipo.

Ukweli ni kwamba, misaada mingi ya magharibi haijawasaidia walengwa wa misaada hiyo zaidi ya kuishia mifukoni mwa watu wachache. Nitamshangaa Prof. Anna Tibajuka, kuulizia Ukimwi ulianzia wapi? Ukimwi ulianzia Marekani, kama ulianzia huko, ni kwa nini Umeua na kuteketeza waafrika wengi zaidi??

Motive ya kutengeneza, hivi virusi ilikuwa ni nini??

Ukiisoma, na kuelewa Sayansi ya Kirusi kinavyoingia, kuathiri Chembe hai ya kinga ambayo ni (Commander in chief), inayotoa amri, kwa chembe kinga nyingine, Lazima ukubaliane nami kuwa, maarifa ya binadamu ya "Genetic engineering" yalifanya kazi. Dunia ina mengi ya kushangaza, Ngoja tujadiri tutawasaidiaje ndugu zetu wanaohitaji dawa hizi.

1) Kwa waafrika wote hii ni agenda yetu sote. a) Tu

mobilise Resources, zetu tuwe na ushirika na wenye kupenda ushirika nasi, tujenge viwanda vyetu vya madawa, hata ikibidi kuwapeleka wana wa kiume na wa kike wa kitanzania, Kenya na nchi nyingine kupata maarifa ya juu zaidi ya kinga mwili (immunology).

b) Kila nchi inaweza kubeba jukumu moja moja, wakati Kenya wana tengeneza chanjo, sisi tujenge viwanda vya ARV.

2) Tuweke nguvu kwenye kukinga zaidi. a) Panaweza kuwa na vipimo vya kucheck kabla watu hawajaingiliana. b) Tutengeneze viwanda vya kuzalisha Condom nyingi.

c) Mtu anposhtuka kayatimba, basi guest zote ziwe na dawa za kuzuia kirusi hicho kusambaa (Post exposure prophylaxis).

d) Ngono duniani kote baadhi ya maeneo imekuwa ni commodity, basi kuwe na Priority kwenye nchi za kusaidia makundi yaliyoathirika kiuchumi, wapewe mikopo nafuu (serving disadvantaged societies), ili ku shift equilibrium ya biashara ya ngono, kuja kwenye biashara nyingine.

3) 1,2, hapo juu zinaweza ku apply kama long term plan,

short term plan ni kama hizi. a) Tupunguze matumizi.

Badala ya magari ya mil 600, tununue magari ya mil 60!, b) Tuwe na mfuko wa Taifa wa Ukimwi i) 10% ya mauzo ya kodi yaende kwenye mfuko huu.

ii) Tuhamasishe matumize ya Teleconference, badala ya kulazimisha watu kusafiri kwa kuchoma mafuta ya petrol kwa ma V8 ili tuwe na hela ya emergency kwa ajili ya mfuko huu, badala ya kuitumia kununulia mafuta ya magari.

iii) 7% ya mapato ya mashindano yote kwenye mpira iende kwenye mfuko wa Taifa wa Ukimwi. Ninajaribu kuonyesha tu kuwa, hili tatizo liko ndani ya uwezo wetu!, Trump kutunyima misaada, ni NIA njema, ya kutaka tushtuke, tutumie rasimali zetu kwa faida ya watu wetu na si vikundi vya watu.

TUKATAE ULEMAVU WA KUSAIDIWA.

mchakato kuwarudisha mateka wa Israel nyumbani kutoka Gaza unavyofanyika

MARA baada ya maelezo kupokelewa, timu kutoka Kamati ya Kimataifa ya Msalaba Mwekundu (ICRC) inaondoka kwa magari yenye nembo ya shirika la kibinadamu ili kuwachukua mateka huko Gaza. Wanajeshi wa Israeli na wafanyakazi wa kitabibu pia wamekusanyika katika maeneo kadhaa tofauti, wakingojea kuwarudisha nyumbani.

Kuachiliwa kwa mateka, kunatazamwa kote ulimwenguni, kumekuja baada ya miezi kadhaa ya mazungumzo ya mvutano yenye lengo la kumaliza vita vilivyoanza tarehe 7 Oktoba 2023, wakati wapiganaji wa Hamas walipowaua takribani watu 1,200 nchini Israel na kuwateka nyara wengine 251.

Katika miezi 15 iliyofuata, zaidi ya Wapalestina 47,000 waliuawa huko Gaza, kulingana na wizara ya afya inayoendesha na Hamas, na wengi zaidi walipoteza makazi yao katika mashambulizi ya Israel.

Chini ya masharti ya mkataba wa kusitisha mapigano kati ya Israel na

Hamas ulioanza 19 Januari, jumla ya mateka 33 wa Israel wanastahili kuachiliwa na kurejeshwa kwa familia zao wakati wa awamu ya kwanza, itakayodumu kwa wiki sita.

Kwa kubadilishana, mamia ya wafungwa wa Kipalestina katika jela za Israel wanaachiliwa huru. Ikiwa chochote kitaenda vibaya, inahatarisha mateka kubaki utumwani, na vita kutawala. "Hii ni zaidi ya kuendesha gari," anasema msemaji wa ICRC Sarah Davies.

"Operesheni hizi zinaweza kuonekana rahisi, lakini kwa kweli ni ngumu sana na zinahitaji hatua kali za usalama ili kupunguza hatari kwa wale wanaohusika."

ICRC, ambayo hufanya kazi kama mpatanishi asiyeegemea upande wowote katika makabidhiano, hukusanya timu ya wataalamu, ambao baadhi yao wamehusika katika shughuli kama hizo hapo awali, ingawa hii ni changamoto zaidi.

Je, uokoaji wa mateka wa Israel huko Gaza ulifanyikaje?

Kuna baadhi ya maelezo ambayo kundi hilo haliwezi kuzungumzia hadharani kwa sababu ya wasiwasi kwamba linaweza kuhatarisha usalama wa operesheni hiyo.

Bi Davies anasema kupanga ni muhimu ili kuhakikisha kuwa mabadilishano yanakwenda sawa.

Wamepanga njia mbadala za kufikia maeneo tofauti huko Gaza, wakijua kwamba "njia salama inaweza kubadilika" wakati wowote.

Miongoni mwa mahangaiko yao makubwa ni hatari zinazoletwa na silaha zisizolipuka, miundombinu iliyoharibiwa, na umati mkubwa wa watu wenye "hisia zilizoongezeka".

"Timu zetu hujiandaa na kupanga matukio mengi iwezekanavyo," anasema. "Jambo muhimu zaidi kwetu ni kuweza kumrudisha nyumbani akiwa salama mtu yeyote aliyekabidhiwa chini ya uangalizi wetu." Lakini haiwezekani kupanga kwa kila kitu.

"Kutokana na uzoefu wa awali, hapa na katika maeneo mengine duniani kote, tunajua kwamba vifaa na maelezo ya mwisho yanaweza kubadilika wakati wowote, hata wakati wa operesheni yenyewe," anasema Bi Davies.

Wafanyakazi wa matibabu na wanaoitwa wataalamu wa uchafuzi wa silaha, waliofungwa kutambua mabaki ya vita vya kulipuka, husafiri na timu.

Wakati wa operesheni, wawakilishi wa ICRC pia wanawasiliana mara kwa mara na maafisa wa Israeli na Hamas, pamoja na wapatanishi. Umati wa watu ulikusanyika katika Jiji la Gaza kwa ajili ya kuachiliwa kwa mateka watatu wa Israel.

Nini kitakachofuata baada ya Mali, Niger na Burkina Faso kujiondoa Ecowas?

NCHI tatu zilizo chini ya utawala wa kijeshi zimeondoka rasmi katika kanda ya Afrika Magharibi Ecowas, baada ya zaidi ya mwaka mmoja wa mvutano wa kidiplomasia. Kujiondoa kwa Mali, Burkina Faso na Niger ni pigo kubwa kwa Ecowas, ambayo ina umri wa miaka 50 ikichukuliwa kuwa kundi muhimu zaidi la kikanda barani Afrika.

Mgawanyiko huo ulizuka baada ya nchi hizo tatu zinazoondoka kukataa madai ya Ecowas kurejesha utawala wa kidiplomasia. Siku ya Jumatano Ecowas ilisema itaweka "milango wazi" kwa Mali, Burkina Faso na Niger, ingawa wameendeleza kambi yao wenyewe, Muungano wa Nchi za Sahel (AES kwa kifupi katika lugha ya Kifaransa).

Ecowas ni nini? Ecowas - ambayo inawakilisha Jumuiya ya Kiuchumi ya Mataifa ya Afrika Magharibi - ilianzishwa mwaka 1975 katika jitihada za kuboresha ushirikiano wa kiuchumi na kisiasa katika eneo la Afrika Magharibi. Kabla ya maamuzi ya Jumatano, kambi hiyo ilikuwa na wanachama 15, yakiwemo mataifa kama Nigeria, Ghana, Ivory Coast na Senegal.

Raia wa nchi zote za Ecowas kwa sasa wana haki ya kuishi na kufanya kazi katika nchi zote wanachama, kadhalika bidhaa kuweza kuzunguka kwa uhuru.

Kwanini Mali, Niger na Burkina Faso zimejiondoa? Uhusiano kati ya Ecowas na nchi tatu za Sahel umekuwa wa

wasiwasi tangu jeshi lilipochukua mamlaka nchini Niger mwaka 2023, Burkina Faso mwaka 2022 na Mali mwaka 2020.

Baada ya mapinduzi ya Niger, Ecowas iliweka vikwazo vinavyodhoofisha nchi hiyo, kama vile kufungwa kwa mipaka, kufungwa kwa safari za ndege zote za kibiashara na kufungiwa kwa mali za benki kuu. Ecowas pia ilitishia kupeleka vikosi vyake nchini Niger ili kurejesha utawala wa kidemokrasia.

Lakini uamuzi huu mgumu ulimarisha tu azimio la mataifa hayo matatu yanayotawaliwa kijeshi. Mali na Burkina Faso zilikosoa vikwazo vya "kikatili" vya Ecowas na kuapa kuilinda Niger ikiwa umoja huo utaingilia kijeshi.

Baada ya kusimamishwa na Ecowas, mataifa hayo matatu yalijibu kwa kutoa notiisi Januari iliyopita kwamba wangejiondoa katika kipindi cha mwaka mmoja, wakitimiza ratiba iliyowekwa na jumuiya hiyo kwa mataifa ambayo yanaamua kujiondoa.

Mazungumzo kati ya Ecowas na mataifa hayo yanayotawaliwa kijeshi yamefanyika tangu wakati huo - lakini yameshindwa kubadili msimamo huo. Nchi hizo tatu zinaishutumu Ecowas kwa kuwa karibu sana na madola ya Magharibi na badala yake zimeegemea upande wa Urusi.

Je, kujiondoa huko kutaathiri vipi nchi hizo tatu?

Kwa mujibu wa nchi

zinazojiondoa, sasa zitapata uhuru mkubwa zaidi na pia uhuru kutoka kwa jeshi ambalo lina ajenda ya kigeni.

Lakini wachambuzi wanasema Niger, Mali na Burkina Faso huenda zikatatizika nje ya jumuiya hiyo - hizi ni nchi maskini na zisizo na bahari ambazo uchumi wake unategemea majirani zao wa Afrika Magharibi.

Wakati Ecowas inafanyia kazi masharti ya uhusiano wake wa siku za usoni na nchi hizo tatu, inasema itaendelea kutambua hati za kusafiria na vitambulisho vyote vyenye nembu ya Ecowas inayotumiwa na raia kutoka Mali, Niger na Burkina Faso.

Nchi hizo pia zitasalia katika mpango wa biashara huria wa umoja huo. Vile vile, mwenyekiti wa AES, mtawala wa kijeshi wa Mali Assimi Goita, alisema Januari mwaka jana kwamba haki ya raia wa Ecowas "kuingia, kuzunguka, kuishi, kuanzisha na kuondoka katika eneo" la jumuiya hiyo mpya itadumishwa.

Ilyasu Gadu, mtaalamu wa masuala ya kimataifa na mshauri wa vyombo vya habari anayeishi katika mji mkuu wa Nigeria Abuja, aliiambia BBC: "Viongozi hao watatu wamechukua hatua kusema: 'Ndiyo, tunajiondoa Ecowas lakini tunataka kudumisha uhusiano wetu... tusifunge mipaka yetu' kwa sababu lazima wangetambua kwamba kama wangepanya hivyo, ingekuwa sawa na kujidhoofisha."

Waangalizi wa Afrika Magharibi pia wana wasiwasi kujiondoa huko kutaathiri usalama katika eneo hilo. Sahel - eneo lenye ukame kusini mwa

Jangwa la Sahara ambalo linajumuisha nchi tatu zinazojiondoa - linakabiliwa na uasi wa jihadi na sasa linachangia "karibu nusu ya vifo vyote vinavyotokana na ugaidi duniani", afisa mkuu wa Umoja wa Mataifa alisema mwezi Aprili.

Ecowas ilikuwa ikiziunga mkono Mali, Burkina Faso na Niger katika vita vyao dhidi ya wanajihadi, lakini msaada huu sasa unaweza kufutwa, waangalizi wanahofia.

Ingawa utawala wa kijeshi sasa unapokea silaha na mamluki kutoka Urusi, wanamgambo hao wanaendelea kuwasababishia hasara kubwa raia na vikosi vya jeshi. Je, uamuzi huu utaathiri vipi Ecowas? Ecowas itapoteza watu milioni 76 kati ya watu wake milioni 446 na zaidi ya nusu ya eneo lake lote la ardhi.

Pia kuna wasiwasi kwamba kujiondoa kutadhoofisha umoja wa kikanda na ushirikiano katika kupambana na uasi. Mgawanyiko huo "unazidisha mgogoro wa uhalali wa ECOWAS ambao mara nyingi umeshindwa kukidhi matarajio ya watu katika kuzingatia utawala wa sheria," Ulf Laessing, mkuu wa mpango wa Sahel katika Wakfu wa Konrad Adenauer, aliiambia Associated Press.

"Kwamba nchi tatu masikini zaidi wanachama ziliamua kuondoka kwenye kambi hiyo inaifanya Ecowas machoni pa raia wake kuonekana kama mtu aliyeshindwa katika mzozo huu."

RASHFORD ANAVYOMCHEFUA KOCHA WAKE

KOCHA wa Manchester United, Ruben Amorim amegonga vichwa vya habari aliposema, ni bora kumuweka kama mchezaji wa akiba kocha wake wa makipa mwenye umri wa miaka 63, kuliko Marcus Rashford, kwa sababu hana juhudi.

Rashford hajacheza kwenye kikosi cha United kwa muda wa wiki sita. Amorim anasema mshambuliaji huyo wa Uingereza hafanyi vyema katika mazoezi.

Mustakabali wake ndani ya Old Trafford haujulikani. Kuna klabu za Ulaya zinazohusishwa na kutaka kumsajili mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 27, kabla ya tarehe ya mwisho wa uhamisho wa wachezaji wiki ijayo.

Sio mara ya kwanza kwa kocha wa Ligi Kuu England kumkosoa hadharani mmoja wa wachezaji wake.

Harry Redknapp na Darren Bent Harry Redknapp alidai kuwa mke wake angefunga, pale Darren Bent alipokosa bao dakika za lala salama. Siku Tottenham ilipotoka sare ya 1-1 na Portsmouth Januari 2009.

Redknapp alisema: "Huwezi kupata nafasi nzuri zaidi ya kushinda goli kuliko ile uliyopata. Hata mke wangu angeweza kufunga."

Licha ya kauli hiyo, Bent alibaki kwenye safu ya wachezaji wa Redknapp na alimaliza msimu wa 2008-09 kama mfungaji bora wa Tottenham akiwa na mabao 17, kabla ya kujiunga na Sunderland majira ya kiangazi.

Redknapp alitumia miaka mingine mitatu na nusu akiwa White Hart Lane (Tottenham) akiwasaidia kufika robo fainali ya Ligi ya Mabingwa mwaka 2011, lakini alitimuliwa Juni 2012.

Harry Redknapp na Adel Taarabt

Redknapp, wakati huo akiwa meneja wa QPR, hakusita kumkosoa Adel Taarabt alipoulizwa kwa nini kiungo huyo ameachwa nje ya kikosi kwenye mchezo dhidi ya Liverpool, Oktoba 2014.

"Siwezi kusalinda watu ambao hawataki kukimbia na kufanya mazoezi, na wana uzito wa mawe matatu," alisema Redknapp. "Alicheza katika mchezo wa timu ya kikosi cha pili juzi na ningeweza kukimbia zaidi ya alivyokimbia yeye. Siwezi kumchagua."

Taarabt ilijibu kwa kusema Redknapp alikuwa akitoa visingizio kutokana na matokeo mabaya ya timu hiyo, wakati huo timu ikiwa nafasi ya chini kwenye msimamo wa Ligi Kuu.

Kiungo huyo allichezea klabu hiyo mechi tano tu, kabla ya kujiunga na Benfica msimu wa joto wa 2015.

QPR ilishuka daraja mwishoni mwa msimu wa 2014-15. Redknapp aliipandisha tena daraja timu hiyo msimu uliofuata kabla ya kung'atuka Januari 2015.

Salah anukia Al Hilal

Al-Hilal wamepewa nafasi kubwa ya kumsajili winga wa Liverpool kutoka Misri Mohamed Salah, 32, msimu huu baada ya timu hiyo ya Saudi Pro League kubatilisha mkataba wa mshambuliaji wa Brazil Neymar, 32. (Telegraph – Subscription Required).

Man Utd wajitosa kwa Casemiro

Roma wanataka kumsajili kiungo wa kati wa Manchester United na Brazil Casemiro, 32, kwa mkopo hadi mwisho wa msimu huu, lakini uhamisho unategemea kumuuzwa mchezaji wa kimataifa wa Argentina Leandro Paredes, 30. (Mail),.

KUMEKUCHA MICHEZ

IJUMAA, JANUARI 31, 2025

Samia Suluhu academy kuchochea Utalii

NA MWANDISHI

WETU, Zanzibar
KATIBU wa Itikadi, Uenezi na
Mafunzo, Amos
Makalla, amesema, kukamilika kwa uwanja
wa mpira wa kisasa wa Samia suluhu
Academy, utaongeza utalii wa kimichezo
Visiwani Zanzibar.

Makala ameyasema hayo jana wakati wakati wa ziara yake katika Mkoa wa Kusini Unguja na kukagua miradi mbalimbali ya kimkakati akianza Samia Sport Academy Ujenzi wa Uwanja wa Kisasa utakaochukua Watazamaji 23000.

Alisema, mbali ya kukuza utalii kwa timu zote zitakazokuja Kizimkazi uwanja na chuo hicho utatumika kukuza vipaji vya wanasoka nchini.

Katika ziara hiyo Makalla, alikagua Kituo cha Afya cha Kisasa kiitwacho Kizimkazi Center ambacho kimejengwa kwa gharama Bilioni 7 na kitahudumia Wananchi Elfu 13.

Pia kituo hicho kitasaidia eneo kubwa na Mradi wa Daraja pamoja na kutembelea Skuli ya Elimu Mjumuisho Jendele inayohudumia watoto wenye mahitaji maalumu ndani ya Kusini Unguja.

Winga mpya Yanga kuanza na Kagera Sugar

NA MWANDISHI
WETU
NI kama vile
mashabiki wa
klabu ya Yanga
hawajapata muda
mzuri ya
kumuangalia na
kumfanyia tathmini
winga wao mpya
Jonathan
Ikangalabo,
aliyesajiliwa katika
kipindi cha dirisha

dogo, hivyo wanatamani
Jumamosi ifike hata leo
ili waweze kumuona
nyota wao huyo.
Yanga itaumana na
Kagera Sugar katika
mchezo wa Ligi Kuu ya
NBC Jumamosi katika
uwanja wa KMC, ambapo
taarifa zinadokeza kuwa
kocha Mkuu wa Yanga
Sead Ramovic
amepanga kutumia
mchezo huo kumjaribu

Ikangalabo
aliyesajiliwa kutoka
As Vita ya nchini
DRC.
Kabla hajajiunga na
Yanga winga huyo
alikuwa tegemeo
akiisaidia sana timu
hiyo ya awali
ambapo Yanga
ilivutika naye baada
ya kuona kiwango
chake.
Inadaiwa

Ikangalabo licha
ya kucheza
nafasi zote za
pembeni lakini ni
mchezaji
mwenye kasi
kubwa na uwezo
wa kupachika
mabao kutokea
pembeni, pia ni
mtaalamu wa
kujipiga kona.